

Recensent: Merthe van der Bruggen

Albert Jan Kruijer en Clara Pels: 'De dag dat Peter de deur dichttimmerde'. Uitgeverij Van Gennep Amsterdam, 2012. ISBN: 9789461641021 (Multi-gezinsproblematiek /Geestelijke gezondheidszorg/AG). Zie ook: www.vangennep-boeken.nl

Soort boek/Ziekte/Stijl:

Toegankelijk pleidooi voor een grondige herziening van het huidige zorgsysteem. De machteloosheid van veel hulpverleners wordt geschetst aan de hand van een schokkende casus over een fictief multi-probleemgezin. Omdat alle hulpverleners apart aan het woord komen, wordt duidelijk dat de problemen van het gezin uit hun context worden getrokken. Het gevolg is, dat geboden oplossingen soms te simplistisch zijn en het zicht op onderliggende problemen ontbreekt.

Volgens de auteurs heeft het huidige zorgsysteem blinde vlekken. Het is gebaseerd op de belangen van de financiers in plaats van op de belangen van de cliënten. Er wordt dan ook vaak gefinancierd per traject in plaats van per geholpen cliënt. Daarbij is voor het onderliggende probleem van veel multi-probleemgezinnen, chronische armoede, geen oog. De auteurs stellen voor deze onderliggende problemen aan te pakken, hoewel zij niet concreet aangeven hoe dat zou moeten.

Over de schrijvers:

Albert Jan Kruijer (1976) is oprichter van het Instituut voor Publieke Waarden (IPW). Hij houdt zich daar bezig met de vraag hoe de overheid kan terugtreden zonder dat er opnieuw willekeur ontstaat. In 2010 promoveerde hij op het werk van Alexis de Tocqueville, aan de hand waarvan hij de geschiedenis van de AWBZ bestudeerde. Eerder schreef hij samen met andere onderzoekers De Rotonde van Hamed (Nicis institute, 2007) dat handelt over de hulpverlening aan mensen met meerdere problemen in dertien grote steden.

Clara Pels (1962) is sociaal geograaf en orthopedagoog. Zij werkt sinds 1985 op het gebied van de jeugdzorg, welzijn en onderwijs, op zowel uitvoerend, beleids- als bestuurlijk niveau. Zij publiceert regelmatig artikelen over haar werk. Clara is Fellow van het Instituut voor Publieke Waarden en werkt als zelfstandig adviseur.

De auteurs zijn medeoprichters van Sociaal Hospitaal (www.sociaalhospitaal.nl) Dit is een onlinepoli voor mensen met meerdere problemen en de professionals die hen bijstaan.

Korte Beschrijving:

Hoe kan het dat mensen die zorg en hulp het hardst nodig hebben, ondanks alle hulpverlening dieper in hun problemen wegzakken? Peter Diemen is 41 jaar. Hij is werkeloos en chronisch depressief. Hij heeft de zorg voor zeven kinderen, waarvan er vijf uit eerdere huwelijken van hem en zijn vrouw stammen. Er is een baby op komst.

Zijn vrouw Sharon (29) is minder begaafd, kan nauwelijks lezen en heeft chronische vermoeidheidsklachten. Door alle problemen komt ze niet aan herstel toe.

Mike (18) is crimineel, Carla (16) heeft de zorg voor de jongere kinderen op zich genomen en probeert haar school af te maken, Mieke (15) loopt vaak weg en is al eens in handen gevallen van loverboys. Danny (7) is zwakbegaafd, zusje Dewi veel te dik (4) en Victor (2) wordt zoveel gedragen dat hij niet de kans krijgt om te leren lopen.

Het gezin moet van een euro per persoon per dag leven, waardoor ze hun problemen moeilijk kunnen oplossen. Aan de andere kant worden zij bijgestaan door negentien hulpverleners, die handen vol geld kosten en niet in staat zijn hun acties op elkaar af te stemmen. Er wordt onvoldoende informatie gedeeld en professionals voelen zich beperkt in hun bevoegdheden. Iedere hulpverlener werkt aan zijn “eigen” stukje van de problematiek. Een jeugdzorgmedewerker, die buiten haar bevoegdheden gaat omdat ze ziet dat een kind in de verdrukking komt, wordt op non-actief gesteld en van nalatigheid beschuldigd.

Door alle verwarring en tegenstrijdige adviezen komt het gezin nog verder in de problemen. Dat hangt Peter op een gegeven moment zo de keel uit, dat hij de deur dichttimmerd en per brief van de burgemeester eist dat hij die dag nog geholpen wordt.

Met dit boek willen de schrijvers aantonen dat bezuinigingen en hervormingen de misstanden in de hulpverlening niet zullen oplossen. Zij pleiten voor radicale hervorming door armoede aan te pakken en de belangen van de cliënten weer centraal te stellen.

Wat viel op:

Een realistisch en helder boek, dat discussie uitlokt. Als lezer kun je je identificeren met de woede van het gezin en de machteloosheid van veel hulpverleners. Ieder bedoelt het goed en helaas is dat niet genoeg om het gezin echt te helpen.

De schrijvers wijden een nawoord aan een analyse van de grondoorzaken van de het falende hulpverleningssysteem. Helaas ontbreekt advies over een concrete aanpak van die grondoorzaken.

Citaten:

P. 22: ‘Ik heb een papier aan de koelkast hangen met doelen en weet ik wat. Sharon kan het niet eens goed lezen. Ik weet niet wat ze van ons willen. Ik krijg geen antwoord. [...] En nu gaan ze alles afsluiten omdat ik illegaal stroom zou aftappen! Dat kan zomaar in dit land!’ [Peter]

P.45: ‘Toen ik begon had ik het idee dat ik de wetten, regels en het beleid zo goed mogelijk aan de mensen moest uitleggen. Nu heb ik steeds vaker het idee dat ik mensen tegen de regels moet beschermen.’ [De Sociaal Casemanager]

P.109: 'Ik moet er niet aan denken waar Mieke nu zou zijn geweest als ze niet vastzat. In het ergste geval een weekend achter het raam in Antwerpen, dan door naar Düsseldorf en zo verder. Het is niet leuk waar ze nu zit, maar ze wordt in ieder geval niet geslagen, ze krijgt te eten en ze hoeft geen klanten te doen.' [Een jeugdbeschermer]

p.105: 'Wat tot nadenken zou moeten stemmen is het feit dat het voor iedereen blijkbaar wenselijk is geweest de status quo te handhaven.'

P.166: 'Waarom zou je gezinnen op tachtig euro per week laten leven als je tegelijkertijd gemiddeld veertig tot honderdtienduizend euro per jaar uitgeeft aan trajecten , projecten en samenwerkingsverbanden die niet op elkaar aansluiten, niet werken, niets toevoegen?'

Extra: Op <http://www.ikonrtv.nl/daw/uitzending.asp?IntItem=4&IntEntityId=375>
Of <http://radio.omroep.nl/f/89316/>
is een radioprogramma van de Ikon te beluisteren, dat aan dit boek gewijd is.

bron: <http://jwdezeeuw.wordpress.com/>
[Het is] de vraag hoe dit 'een niet te missen kans voor gemeenten' is.

1. **Probleem:** decontextualisering & simplificatie.

Oplossing: zorg- en dienstverlening organiseren binnen de context van een gezin.

Opmerking: dat zal iedereen weer anders uitleggen!

2. **Probleem:** gebrek aan inzicht en overzicht & de blinde vlek ten aanzien van de ongewenste effecten van het eigen handelen.

Oplossing: ?

Opmerking: minder specialisatie?

3. **Probleem:** een systeem dat omzetbelang aanmoedigt.

Oplossing:?

Opmerking: loslaten marktwerking? Wat is het alternatief (zo ver zijn we al heen)?

4. **Probleem:** het niet aanpakken van het centrale probleem veroorzaakt - samen met probleem 1 - de paradox van de verzorgingsstaat.

Oplossing: bestrijding van armoede.

Opmerking: ik ben nog niet overtuigd, dat dit het centrale probleem is. Of dat er een 'centraal probleem' is dat opgelost kan worden. Kruiter en Pels geven wel aan dat deze gezinnen altijd aangewezen blijven op hulp. Er is dus sprake van een 'taai' probleem (gezien vanuit de samenleving), waar we als samenleving mee moeten leren leven (beheersbaar houden).

http://www.human.nl/index.php?option=com_resource&view=article&article=45506&Itemid=102